

CONVENI DE COL·LABORACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT I L' ESTRUCTURACIÓ DE L'ENSENYAMENT DE L'OCCITÀ I EN OCCITÀ I DE L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ I EN CATALÀ

-ensenyament públic i privat-

Entre

L'Estat - Ministeri de l'Educació nacional - Ministeri de l'Ensenyament superior i de la recerca, representat pel Rector de l'Acadèmia de Montpeller, Cancellier des les Universitats, el senyor Christian PHILIP,

i

La Regió Llenguadoc-Rosselló, representada pel senyor Georges FRECHE, President del Consell Regional segons la delegació que li va ser concedida per la deliberació del Consell Regional del,

D'acord amb l'article 75-1 de la Constitució francesa del 4 d'octubre de 1958 que estipula que « les llengües regionals formen part del Patrimoni de França »,

D'acord amb el conveni internacional de la UNESCO per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial del 17 d'octubre, en la qual la llei n°2006-791 del 5 de juliol de 2005 duu l'aprovació de França,

D'acord amb el conveni internacional de la UNESCO sobre la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals del 20 de octubre de 2005, en el qual la llei n° 2006-792 del 5 de juliol 2005 duu l'adhesió de França,

D'acord amb el codi general de les col·lectivitats territorials, en particular els articles L.4221-1 i L.4332-3,

D'acord amb l'article L.312-10 del Codi de la Educació,

D'acord amb la llei n°94-665 del 4 d'agost de 1994 relativa a l'ús de la llengua francesa, particularment l'article 21,

D'acord amb l'article 4424.5 del Codi general de les col·lectivitats territorials,

D'acord amb la llei d'orientació i de programa per l'esdevenidor de l'escola n° 2005-380 del 24 d'abril de 2005, article 20,

D'acord amb el decret n° 2001-733 del 31 de juliol de 2001 relatiu a la creació d'un consell acadèmic de les llengües regionals,

D'acord amb a circular ministerial n°2001-166 del 5 de setembre de 2001 : desenvolupament de l'ensenyament de les llengües i cultures regionals a l'escola, al col·legi i al liceu,

D'acord amb la circular ministerial n°2001-167 del 5 de setembre de 2001 : modalitats per instaurar l'ensenyament bilingüe a paritat horària,

D'acord amb el decret n°2002-11 del 3 de jener de 2002 relatiu a l'estatut particular del professors de les escoles i donant les condicions de reclutament dels professors de les escoles encarregats d'un ensenyament de i en llengua regional,

D'acord amb la circular ministerial n°2002-104 del 30 d'abril de 2002 : reclutament i formació dels personals de les escoles, dels col·legis i dels liceus - llengües regionals,

D'acord amb l'ordre ministerial del 12 de maig de 2003 relatiu a l'ensenyament bilingüe en llengua regional a paritat horària en les escoles i les seccions «llengües regionals» dels col·legis i dels liceus,

D'acord amb l'ordre ministerial del 30 de maig de 2003 relatiu al programa de l'ensenyament de les llengües estrangeres o regionals a l'escola primària, particularment els annexs I (basc) i VI (occità),

D'acord amb la circular ministerial n°2003-90 del 5 de juny de 2003 relativa a les modalitats de realització de l'ensenyament bilingüe a paritat horària,

D'acord amb el pla acadèmic de desenvolupament de les llengües regionals a l'Acadèmia de Montpeller del 13 de mars de 2006,

D'acord amb la deliberació n° 01.20 del Consell Regional del Llenguadoc-Rosselló del 3 de febrer de 2006 relativa a la política per l'occità,

D'acord amb la deliberació n° 01.20 del Consell Regional del Llenguadoc-Rosselló del 30 de juliol de 2008 relativa a la política pel català,

Preàmbul

A França, la llengua occitana es parla amb diverses modalitats al territori de nou acadèmies (Aix-Marseille (Ais-Marsella), Bordeaux (Bordeus), Clermont-Ferrand (Clarmont d'Alvèrnia), Grenoble, Limoges (Llemotges), Poitiers, Montpeller (Montpeller), Nice (Niça), Toulouse (Tolosa) que corresponen a vuit regions (Aquitaine, Auvergne, Poitou-Charentes, Rhône-Alpes, Languedoc-Roussillon, Limousin, Midi-Pyrénées, Provence-Alpes-Côte-D'azur). Es parla igualment a Espanya, a la Vall d'Aran, i a Itàlia a dotze valls del Piemont. La llengua catalana es parla a la quasi totalitat del departament dels Pirineus-Oriental. La riquesa d'aquestes cultures és mundialment reconeguda. Llur literatura, fundadora de la sensibilitat europea de l'edat mitjana, es va inscriure en una modernitat del barroc al segle XVI, abans d'expressar-se en diversos corrents culturals del segle XX.

La Constitució francesa inscriu d'ara endavant les llengües regionals com a « Patrimoni de França » tal com el conveni sobre la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals de la UNESCO, adoptada a la unanimitat el 20 d'octubre del 2005, entrada en aplicació el 18 de març del 2007, estipula que la diversitat cultural ha de ser considerada com a « patrimoni comú de la humanitat » i la seva « defensa com a imperatiu ètic, inseparable del respecte i de la dignitat de la persona humana ».

La transmissió d'aquestes llengües es pren en compte al si de l'Educació nacional. Segons la reglamentació vigent, el català i l'occità són ensenyats en el

primer i en el segon grau del servei públic d'Educació nacional. En el primer grau, les llengües regionals poden beneficiar-se d'un ensenyament bilingüe a paritat horària, d'un ensenyament de llengua o d'un ensenyament d'iniciació-sensibilització. En el cas d'un ensenyament de la llengua, es pot associar l'aprenentatge de la llengua regional amb el d'una altra llengua viva. En el segon grau, l'ensenyament bilingüe es pot continuar sota la forma de seccions de llengües regionals (un ensenyament de llengua i a més un ensenyament d'una disciplina no-lingüística com a mínim). L'ensenyament extensiu existeix sota la forma d'un ensenyament de llengua facultativa de dues hores de la sisena fins a la tercera, de llengua viva segona o de llengua viva tercera.

Corresponent a la votació per la Regió Llenguadoc-Rosselló del projecte occità el 3 de febrer del 2006 i del projecte català el 30 de juliol del 2008, i a la publicació pel senyor Rector del Pla Acadèmic de desenvolupament de les llengües regionals el 14 de març del 2006, la Regió i el Rectorat afirmen llur intenció d'establir una col·laboració finalitzada pel desenvolupament de l'ensenyament de i en llengua catalana i de i en llengua occitana, en el marc de les disposicions de l'article L 312-10 del codi de l'educació que preveu que un « ensenyament de llengües i cultures regionals pot ser dispensat al llarg de tota l'escolaritat segons les modalitats definides mitjançant un conveni entre l'Estat i les col·lectivitats territorials en les quals es fa ús d'aquestes llengües. »

Consideren que l'ensenyament de les llengües regionals té tota la seva plaça en el marc de l'escola de la República, amb finalitat de preservar i de transmetre un element de la riquesa del patrimoni nacional que forma part de l'originalitat lingüística i cultural de la nostra regió.

La política de promoció de la diversitat lingüística francesa té per fonament els principis universals de respecte de la diversitat cultural, d'igualtat de valor entre totes les llengües del món, de tolerança, de respecte de les diferències, i això per a qualsevol tipus de llengua, repartició geogràfica, estatut o nombre de locutors.

La política de promoció de les llengües regionals forma part de la promoció de la diversitat cultural arreu del món i és complementària de la promoció del francès i de les altres llengües de França. Es condueix en el marc del bilingüisme, obert al multilingüisme.

La política lingüística a favor de les llengües regionals s'estableix encoratjant, incitant i generalitzant l'oferta, i no l'obligació d'aprenentatge.

El desenvolupament progressiu de l'oferta d'ensenyament de i en llengües regionals (de la qual formen part les línies bilingües) és una prioritat per a les parts firmants perquè és indispensable a la perennitat d'aquestes llengües de França.

Cada part, conscient de l'interès de la transmissió de les llengües regionals en la societat, intervindrà en l'exercici de les seves competències i tenint en compte el present conveni per assegurar noves formes de transmissió i la formació de nous locutors.

Article 1 - Objectius

L'objectiu d'aquest conveni és la definició de les modalitats de l'oferta d'ensenyament de l'occità i del català a tots els nivells de l'escolaritat per crear les condicions d'un desenvolupament significatiu i coherent de l'oferta d'ensenyament de les llengües regionals occitana i catalana i en llengües regionals occitana i catalana, la coordinació de les accions d'informació de les famílies, d'edició i d'animació pedagògiques a l'Acadèmia per a augmentar de manera significativa el nombre de locutors i garantir d'aquesta manera la salvaguarda d'aquestes llengües gràcies a la seva pràctica i la seva transmissió.

Un esquema regional per a l'ensenyament de les llengües regionals serà elaborat pel Rectorat i la Regió, durant l'any que seguirà la signatura del present conveni.

Unes clàusules addicionals anuals, presentades en el marc del Consell Acadèmic de les Llengües Regionals, permetran de precisar els efectius d'alumnes que es beneficien, a l'Acadèmia de Montpeller, d'un ensenyament de o en llengua regional i els objectius perseguits.

Article 2 – Marc territorial de referència

El marc territorial de referència pel conveni relatiu a les llengües regionals previst a l'article 1 correspon :

- als departaments de l'Aude, del Gard, de l'Erau, de la Losera, tal com el Fenolledès al departament dels Pirineus-Orientals per a l'occità
- al departament dels Pirineus-Orientals per al català

Article 3 - Modalitats d'ensenyament

1- Tipus d'ensenyament

Definició dels diferents tipus d'ensenyament de l'occità i en occità i del català i en català :

A l'ensenyament públic :

- Ensenyament de llengua i cultura (iniciació, primer grau)
- Ensenyament de llengua viva (escoles, col·legis i liceus amb títol d'opció o de la llengua viva 2 o 3). En el marc del present conveni, l'ensenyament de l'occità i del català com a llengües vives segueix les modalitats descrites al decret nº 2005-1011 del 22/08/2005 i a la circular Nº 206-093 del 31 de maig de 2006 relativa a l'ensenyament de les llengües vives estrangeres, en aplicació de la llei d'orientació i del programa per a l'esdevenidor de l'escola del 24 d'abril de 2005.
- Ensenyament bilingüe a paritat horària (escoles) i seccions llengua regional amb una o unes quantes disciplines ensenyades en occità o en català (col·legis, liceus)

A de l'ensenyament privat :

- Ensenyament bilingüe occità o català en immersió (escoles, col·legis, liceus)

L'ensenyament generalitzat de l'occità o del català i l'estructuració de les línies bilingües constueixen les prioritats del present conveni.

2 – Qualificació dels ensenyants

A cada tipus d'ensenyament correspon un nivell de qualificació dels ensenyants:

Al primer grau:

- Ensenyament de llengua i cultura : professors de les escoles titulars del CRPE especial d'occità o de català, o intervinents exteriors qualificats en llengua occitana o catalana
- Ensenyament de llengua viva : professors de les escoles titulars del CRPE especial d'occità o de català, o intervinents exteriors qualificats en llengua occitana o catalana
- Ensenyament bilingüe a paritat horària i en seccions de llengua regional: professors de les escoles titulars del CRPE especial d'occità o de català

- Ensenyament bilingüe en immersió : professors de les escoles titulars del CRPE d'occità o de català especial ISLRF

Al segon grau :

Ensenyament de llengua viva : professors titulars del CAPES d'occità o de català o professors habilitats en català o en occità.

- Ensenyament bilingüe a paritat horària i en seccions llengua regional : professors titulars del CAPES d'occità o de català
- Ensenyament bilingüe en immersió : professors titulars del CAFEP o professors habilitats en occità o en català

3 – Obertura d'ensenyaments i de llocs bilingües al primer o al segon grau :

L'obertura d'una classe o d'un curs es fa en dos temps :

- L'esquema regional per l'ensenyament de les llengües regionals proposa els llocs on l'obertura és desitjable en funció de :
 - La continuïtat de l'ensenyament per als alumnes,
 - La demanda de les famílies,
 - La política de planificació educativa del territori.
- La possibilitat d'obertura s'inscriu en coherència amb el projecte de les escoles i dels establiments docents. És verificada per una enquesta a prop de les famílies i dels ensenyants. Quan una decisió d'obertura es decideix, els mitjans humans i financers són afectats a aquesta obertura pel Rectorat i la Regió segons llur competències respectives (cf. infra).

4 – Continuitat de l'ensenyament

L'objectiu és d'oferir als alumnes un *cursus* complet i coherent de la maternal a la classe terminal. La continuïtat de l'ensenyament i la progressió dels alumnes al llarg de llur *cursus* és un dels fonaments del conveni. L'obertura d'una classe o d'un curs constitueix doncs la primera etapa de l'estructuració d'un *cursus*. Es procurarà assegurar el seguiment de l'ensenyament d'una classe a l'altra, d'un cicle a l'altre i particularment del primer al segon grau.

Al moment de cada obertura d'ensenyament, la programació dels mitjans financers i humans serà prevista, en aquesta perspectiva, per als anys següents.

5 – Obertura de places als concursos

Per sostenir els objectius de la presenta convenció, el Rector de l'Acadèmia de Montpeller reservarà una o més places a partir de la rentrada 2010-2011 en els diferents concursos de reclutament dels professors de les escoles :

- El CRPE especial d'occità – llengua d'oc públic, per l'Acadèmia de Montpeller
- El CRPE especial d'occità – llengua d'oc ISLRF, per l'Acadèmia de Montpeller
- El CRPE especial de català públic, per l'Acadèmia de Montpeller
- El CRPE especial de català ISLRF, per l'Acadèmia de Montpeller

De la mateixa manera, al segon grau, el Rector afavorirà, en la mesura del possible, l'afectació a l'Acadèmia de Montpeller de nous professors titulars del CAPES o del CAFEP d'occità o de català.

6 – Afectació dels ensenyants

Els ensenyants titulars d'una certificació en llengua regional dels concursos específics de reclutament seran afectats en prioritat a l'ensenyament de l'occità i del català.

L'esquema regional per l'ensenyament de les llengües regionals portarà una cartografia actualitzada dels llocs i dels *cursus* d'ensenyament de les llengües regionals a la qual podrà recolzar-se l'examen prealable de les possibilitats d'afectació d'aqueixos ensenyants.

Article 4 – Competències de l'Estat

En el marc dels establiments d'ensenyament públics, dels establiments d'ensenyament privats sota contracte i dels establiments privats que tenen una dotació horària ministerial senyalitzada, correspon a l'Estat :

- obrir les places necessàries als concursos de reclutament (CAPES, CAFEP, CRPE especial públic i privat i en el futur l'agregació)
- crear els llocs d'ensenyament i afectar els personals :

- assegurar el reclutament de professors de les escoles per via del concurs de reclutament dels professors de les escoles especial, CRPE públic especial català i occità
 - assegurar el reclutament de professors de les escoles per via del concurs especial de reclutament (CRPE de català i occità especial ISLRF)
 - assegurar el reclutament de professors de liceus i de col·legis per via del CAPES de català i d'occità, extern i intern, públic i privat
 - posar en plaça els mitjans humans de reemplaçament necessaris a l'execució del conveni
- assegurar la formació inicial i continuada dels ensenyants
 - elaborar els programes dels ensenyaments
 - organitzar l'assessorament dels ensenyants als primer i segon grau amb una xarxa estructurada d'inspectors, de consellers pedagògics i de mestres formadors per l'occità i el català
 - conduir, en el marc del CRDP, la fabricació d'eines pedagògiques i de manuals per l'ensenyament *de* la llengua i *en* llengua que corresponen als diferents tipus d'ensenyament
 - conduir l'animació pedagògica (concertació dels formadors, accions pedagògiques, projectes acadèmics, trobades) en el marc del « pol occità » creat al CRDP de Montpellier
 - concebre les eines destinades a la informació de les famílies, a la promoció de l'ensenyament, de totes les maneres.

Article 5 – Polítiques per instituir

El present conveni té per objecte la definició de les polítiques per instituir per cada coparticipant per concórrer a la realització de l'objectiu comú enunciat a l'article 1, segons les modalitats definides a l'article 3 i les competències precisades a l'article 4.

1 – Política per instituir per l'Estat i pel Consell Regional

En el marc dels establiments d'ensenyament públics, dels establiments d'ensenyament privats sota contracte i dels establiments privats a dotació ministerial senyalitzada i vist el que disposa la llei n° 59-1557 del 31 de desembre del 1959 i els textos redactats per a la seva aplicació, l'Estat i el Consell regional tenen la voluntat de col·laborar per als objectes següents :

1. 1. La creació d'una missió per l'ensenyament de les llengües regionals

La missió per l'ensenyament de les llengües regionals, sota el control del CALR (cf. Infra) serà encarregada d'elaborar i de realitzar l'esquema regional per l'ensenyament de les llengües regionals. Treballarà a l'anàlisi de les necessitats, la realització de les accions i l'avaluació dels resultats. En formaran part els encarregats de missió per l'occità i pel català del Rectorat i un empleat encarregat pel Consell Regional del Llenguadoc-Rosselló del seguiment d'aquesta missió. La missió per l'ensenyament de les llengües regionals serà encarregada de :

- sol·licitar el suport dels membres del CALR per realitzar les seves missions.
- organitzar campanyes de promoció de les llengües regionals, fer conèixer les formes d'ensenyament existents i valoritzar les innovacions pedagògiques.
- realitzar enquestes entre les famílies i analitzar la demanda d'ensenyament de i en llengües regionals.
- establir una concertació amb les associacions que treballen en el camp de les llengües i cultures catalanes i occitanes, particularment les associacions d'ensenyants i de pares d'alumnes.
- contribuir a l'elaboració, a partir d'aquestes enquestes, de l'esquema regional per l'ensenyament de les llengües regionals, i després, dels projectes anuals d'operacions que permeten la realització de l'article 1, segons les modalitats de l'article 3.
- proposar un mapa prospectiu dels ensenyaments segons una programació plurianual que assegura la coherència i el seguiment dels *cursums*.
- contribuir a la concepció de documents d'informació al moment del passatge de l'escola primària al col·legi, del col·legi al liceu per informar les famílies de les possibilitats de seguiment de l'aprenentatge de les llengües regionals.
- difondre documents d'informació en direcció de les famílies sobre l'aprenentatge de les llengües regionals i coordinar campanyes de distribució a les famílies segons el calendari escolar d'una banda, i el mapa prospectiu d'altra banda.
- avaluar els resultats de les operacions empreses en el marc del present conveni.

- preparar les clàusules addicionals anuals, presentades en el marc del Consell Acadèmic de les Llengües Regionals, per mor de precisar objectius anuals xifrats.

1.2. L'edició i l'animació pedagògica

El CRDP és un col·laborador privilegiat per les edicions pedagògiques *en i sobre* llengües regionals. Llur concepció i llur realització són confiades al CRDP que podrà igualment associar-se a l'animació pedagògica conduïda pels inspectors ; un conveni particular entre el CRDP i la Regió precisarà les modalitats de la col·laboració.

2 – Política per instituir pel Consell Regional

En el marc dels establiments d'ensenyament públics, dels establiments d'ensenyament privats sota contracte i dels establiments privats amb dotació ministerial senyalitzada, correspon al Consell Regional d'aportar :

- una ajuda a l'ensenyament de llengua i cultura i a l'ensenyament de llengua viva feta pels intervinents especialitzats en llengua occitana o catalana, amb el límit de 2000 euros màxim per classe i per any.
- una ajuda forfetària de 2000 euros per cada obertura de classe bilingüe o d'ensenyament immersiu.
- una ajuda a la formació en llengües regionals del personal no docent dels establiments, en coherència amb l'esquema de les formacions inicials.
- una ajuda al desenvolupament als establiments de les accions culturals que concerneixen la difusió de les cultures i de les llengües catalana i occitana, en el marc del Pla Regional d'Educació Artística dels liceus.

Article 6 – Modalitats de seguiment i articulació amb el Consell Acadèmic de les Llengües Regionals (CALR)

Instituït pel decret 2001-723 del 31 de juliol de 2001, el Consell Acadèmic de les Llengües Regionals va ser iniciat a l'Acadèmia de Montpeller al gener de 2002.

El seguiment del conveni es fa en el marc del CALR que vetlla pel respecte dels termes del conveni i per la seva posada en plaça.

La missió per l'ensenyament de les llengües regionals fa la ressenya al Consell Acadèmic de la progressió dels treballs decidits en concertació entre els coparticipants en el marc del present conveni.

Grups de treball temàtics eixits del CALR són constituïts per aconsellar la missió per l'ensenyament de les llengües regionals i ajudar-la.

Amb convocatòria del Rectorat, el Consell es reuneix dues vegades l'any, al novembre-decembre, després a l'abril-maig, per fer el balanç de l'any escolar esgotat, preparar la rentrada següent i debatre a partir de les anàlisis i dels balanços realitzats per la missió per l'ensenyament de les llengües regionals.

Article 7 – Mode operatiu i finançament

A partir de les anàlisis i dels balanços anuals que realitza, la missió per l'ensenyament de les llengües regionals és encarregada d'elaborar i de presentar als signants del conveni propostes d'orientacions i d'accions que contribueixen a la realització de l'article 1 del present conveni.

Un informe anual relatiu a la realització del present conveni serà examinat per l'Assemblea Regional al curs de la seva sessió dedicada a les orientacions pressupostàries.

Un annex financer adjuntat al present conveni determina els compromisos financers dels coparticipants. Serà l'objecte d'una clàusula addicional financera anual.

Article 8 – Durada del conveni

El conveni comença a ser vigent a la data de la seva signatura, per un any, renovable per tàcita reconducció. Pot ser denunciat per una de les parts, per correu certificat amb avís de recepció, sis mesos abans de la data de renovació.

Article 9 – Avaluació i prorrogació

Un procés d'avaluació dels resultats obtinguts en el marc de la realització del present conveni en comparació amb l'objectiu assignat per l'article 1 serà iniciat pels cosignants en un termini de 3 anys, els permetrà disposar dels resultats com a més tard sis mesos abans del terme del present conveni.

Aquesta avaluació podrà conduir els cosignants a decidir, al terme anual del conveni, de prorrogar-lo per una durada suplementària o de definir un nou marc d'acció comú a favor de l'ensenyament de les llengües regionals i en llengües regionals.

Fet a Montpeller, el

**El Rector de l'Acadèmia de
Montpeller,
Canceller de les Universitats**

**El President del Consell Regional
Llenguadoc-Rosselló**

Christian PHILIP

Georges FRECHE